

Vuorille vapauden riennämme

"Onnetar runsauden sarvesta" maaemolle taas osansa antoi, lahjoitti luonnon kauneutta sylintäysin hyvyttä kanto —

Sai puut taas lehtiinsä vihreyttä, kukat nuppunsa tuoksulla täyttää, tuo tuulen kierrokset viileyttä aurinko kirkaan kimmellön näyttää...

Maan povi kuin henkisi hempeä, samoin meri, laaksot ja vuoret — koko luonto on leikkisä, lempeä, niin kiehtova, nuori ja tuore...

Kärsimys peittihe proletaarien tien, luonnonladuilla eivät astella ehti — vaikka lintuset kutaa laulaen vie, samaa liplattaa puun joka lehti...

Tässä paratiisi onnessa riemuitsee vain harvat, se valioikansa! Toinen joukkio luolissa liikuskelee niissä pimeissä alhoissansa...

Maan päällä syvissä myös rotkoissa työmurahaisen hetket entää, pelloilla, pajoissa ja tehtaissa... arkitouhuissa aatokset lentää.

Ei nähdä voi, nauttia kauneudesta, aivot ennätä mielikuvii — eipä jaks enää ruumista raihaista viedä hetkeksikään luonnon huviin...

Työn jälleen seuraa väsymys unelmat hennoimmatkin poistuu, riemua pientäkin seuraa pettymys ja murhe vain alati toistuu...

Työmurahaiset vihdoinkin vimmastuu, he kokoavat yhteen joukot, jättävät tehtaat, luolat ja muut kurjuuspesät — ja kelmeät loukot. Kokoontuvat Sampoa takomaan, suurta Sampoa, vallan ja voiman, eivät riittäjät vastaan rimpua voi, vaikka marseljeesi vuorilla soi palkaks' saamaan syytteen ja soiman.

Luolat jättävät nuo ja loukot ne... marssivat saman säveleen tahtiin ja rientävät vapauden vuorille... Myös käskivät vartijat vahtiin ettei riittäjät vastaan rimpua voi, vaikka marseljeesi vuorilla soi

Ei kuularuiskut enää pauhaa... vaan luonto leyhkii todellista rauhaa. H. M.

KEVÄTKUOHUNTAA

(Kirj. Alma Mellin.) . . .

Nyt on kevät! Sen huomion voi tehdä näkö sekä tunto aistillaan. Ilma väreilee kirkkautta, pensaat ja puut viheriöi. Maan mustasta mulhasta vihanta nurmi päättään nostaa ja tuulonen niin leppoisasti huolestuneen raatajan kalpeita poskipäitä hyväilee hänen kulkiessaan kaduilla pakollisesti työttömänä. Kevään tulo niin pitkälle kuin muistan, on aina tehnyt mieleeni valtavan tenhoisan vaikutelman. Aatokseni täytyvät riemulla ja valoissilla toiveilla, vaikkei mitään erikoista syytä sellaiseen ole. Mieli on keveä ja ääretön hyvä tunne täyttää sydämen. Elämän iloa rinnasta pulppuaa, mutta tämä tunnelma on niin hento kuin saippuakupla, se voi särkyä pienimmästäkin arkielämässä sattuvista epämie-

luisuuksista. Ja kaipaus, joka kaikissa tunnelmissani on aina pohjimpana piilenyt, levittää silloin selittämätöntä tuskaansa niin, että kipeästi koskee. Tuntuu kuin olisi suurta vääryyttä, jota ei voi korvata "maan eikä taivaan hyvyys", ja silloin suloisten kevät tunteiden alta leimahtaa katkera vihan hehku sitä yhteiskunta järjestelmää kohtaan, joka jo varhaisesta lapsuudestani asti kevään toisensa jälkeen minulta ryösti, teljeten minut neljän seinän sisälle ikävien, yksitoikkoisten tehtävien kanssa, vaikka koko olemukseni kaipaisi vapautta, sieluani poltti tiedonhalu. Olin loiseläjän orjatar. Siistin huoneita, valmistin ruokaa, pesin astioita aina vain loppumattomien. Aika ei riittänyt, ei kehitykseen eikä hyvi-tykseen, ainoastaan niukkaani lepoon.

Ikkunasta sisään virtaava raitis tuuli, kevät-tuoksua tulvillaan, toi aavistuksen auringosta, joka valoitaista lämpöään taivaasta, joka syvän sinisenä kaartui ja metsästä, jossa kuusen kävyt tulipunaisina hehkuivat mämmyn piikka tuoksu ja sinivuokot terälehtiään aukoivat, merestä, joka vapaana ja kirkaana läikkyi, silloin aina paisui kaipaukseni hillittömäksi haluksi juosta ulos vapauteen, kevään tulosta riemuitsemaan, mutta orjan kahleet painoivat raskaana, ne sitoivat käteni ja jalkani. Näin laahustin monen monta kevättä.

Muuttui työmaani, jätin loiseläjän, ja lupauduin palkkaorjan toveriksi, tulini puolisoksi ja näin elämäni kauneimman unelman täyttävän. Piteilin sylissäni esikoistani, jota rintani alla suloisten aavistusten keralla olin vaalinut. Mutta orjalle ei ole suotu eitiyden iloakaan cheänä, ruma saastainen todellisuus on minunkin ihannettani raastanut, ennen aavistamattomat kärsimykset ja huolet synkistivät nyt senkin vähäisen ilon, jota ennen tuulonen minulle ikkunasta kertoili ja mielikuvat tulevaisuudesta loihiti. Mutta lannistunut en ole sitenkään. Ylpeänä ja itsetietoisena pääni pystyssä kannan ja voittoon luottaen kuljen väsymättä selvästi viitoitettua taistojen tietä. Kevät tuo minulle tietoisuus siitä, että olen osallinen (vaikka osuuteni onkin pieni kuin tomu hiukkanen) siinä valtavassa voimassa, joka yli koko mailman valmistaa ihmiskuntaa vastaan ottamaan uutta tulevaisuutta, joka luo yhteiskunnan, missä köyhälistäkin nainen on oleva vapaa ja riippumaton. Ja on minulla toinenkin elämän työ, se on kehittää lasteni henkinen elämä sosialismin valistustyölle hyödylliseksi, istuttaa nuoriin mieliin, se jo varhain vapaus ja oikeuden tunne.

Nykyistä riistojärjestelmää vastaan istutin heihin kapinan hengen jo silloin, kuin heitä povellani kannoin, he imivät rinnostani jo ensi ateriallaan tyytymättömyyttä ja orjuuden kirouksen. Siemen on jo istutettu, ja jos elän, ei se hoidon puutteen kuole.

Helmenhijoja

Kirj. J. F. K.—i.

Oli marraskuun kuudes päivä ja palkollisten vapaaviikko loppuun kulunut.

Metsälän pappilassa, hyvin kalustetussa ruokasalissa, rovasti ja ruustinna söivät illallista. Rovasti oli keskikokoa, noin neljäkymmentä vuotta vanha mies. Hänen vaaleat hiuksensa ja kasvojensa piirteet muistuttivat keskikokoa. Hänen harmaansinissä silmissään näkyi intohimon ilme. Ruustinna oli rovestia nuorempi kymmenen vuotta. Hänen kehtasenruskea tukkansa ja kauniit kasvojensa piirteet, sekä tummansinisten silmiensä loiste edusti kauneutta.

Ruustinna otti pöydällä olevan kellon varresta ja soitti kelloa. Saliin tuli vanhanpuoleinen nainen. Laski teekannun pöydälle. Kääntyi ruustinnaan ja sanoi:

— Kaikki toiset ovat jo tulleet, paitsi se sisäkö. Kuinka hänen nimensä olikaan?

— En minäkään sitä nyt muista, vastasi ruustinna.

Kun nainen meni salista, rupesi ruustinna puhumaan äsken tulleista palvelijoista. Ja teki kuulemiensa perusteella ennakoarvosteluja heidän kuntoisuudestaan. Rovasti vastasi myöntäen ruustinnan puheeseen.

Juotuaan teetä, nousi rovasti ja meni akkunan luo, katsoi sen läpi pimeään pihamaahan ja sanoi:

— Siellä on rankkailma. Sataa räntää ja tuulee rajusti.

— Niin kuuluu. Mutta mikä lie, kun se sisäkö ei tule? Kello on jo yli kahdeksan.

— Jos ei tulekkaan tänään, kun ilma on noin paha, arveli rovasti.

— Jos ei tule, on se aika harmi. Viikon päästä on syntymäpäiväsi ja siksi minulla on paljon tehtäviä.

— Ota kylästä apua! Jos se tulkas sattuisi olemaan vielä tottumaton tehtäviin, niin ei ne silloin luista, kuten toivot.

— Kenen otat? Ne, jotka tulisivat, ovat sellaisia vetelyksiä, että heitä ei viitsi katsella.

— Ota Olga Elo! Vai eikö hän ole saatavissa?

— Kehtaatkin ehdottaa! Häntä en ota koskaan töihin. Vaikka sen kyllä tiedän, että sinä sitä toivot. Toivotthan sinä.

— Älä turhia! Ehdotin vain siksi, kun olen sinun kuullut kiittäväni häntä ahkeraksi ja taitavaksi.

— Turhia tosin sinun mielestäsi. Mutta ei minun!

— Kyllä ne ovat turhia. Ja heitä nyt jo ne mustat sukat hiiteen! Tiedän minäkin jotakin, mutta en viitsi sanoa.

Ruustinnan kasvat punastuivat veren päähän noususta. Ja hänen ruumiinsa värähteli suuttumukselta. Hän nousi seisomaan, meni rovastin eteen ja alkoi puhua. Mutta eteisen ovikellon soiminen keskeytti hänet. Rovasti meni avaamaan oven.

Oven auetta tuli eteiseen Anna Noska ja hänen tyttärensä Helmi. Kummallakin oli pussi selässä ja vaatteet likomärät.

Rovasti tervehti naisia kädestäpitäen. Samoin ruustinna, jonka kasvoilla vielä loisti suuttumuksen puna. Anna niijasi syvään. Pyyhki kasvojaan röijynsä hiulla ja alkoi puhua.

— Antakaa anteeksi, kun tulimme näin myöhään, mutta emme voineet nopeammin käydä. Ja sade myös esti joutumista.

— Kuinka pitkä matkanne oli? kysyi rovasti.

—Yli neljäkymmentä kilometriä, vastasi Helmi.

—Oli sinä matkaa. Mutta, hyvä, että tulitte tänään. Minulla on kiireitä tehtäviä, puhui ruustinna ja katsoi Helmiä tutkivasti.

— Jos ruustinnalla on kiireitä tehtäviä, niin olen halukas jäämään auttamaan muutamaksi päiväksi. Kyllä osaan tehdä yhtä ja toista. Olen nuorena palvelut herrasväkeä, puhui Anna hieman kainona.

Ruustinna teeskenteli kohteliaisuutta. Laski kätensä Annan olkapäälle puhuesaan:

— Kiitän tarjouksestanne. Nyt saatte mennä keittiöön syömään illallista. Ja sitten alatupaamaan maata. Teidän on nukuttava samassa sängyssä. Aamulla emännöitsijä vie teidät tehtävienne. Hyvää yötä!

Rovasti toivotti myös hyvää yötä. Anna ja Helmi lähtivät eteisestä. Rovasti salpasi oven.

Ruustinna lausui hyvää yötä ja meni kamariinsa, rovastin jäädessä eteiseen.

Sade oli tauonnut ja ohut lumikerros peitti maata. Tähdet tuikkien ja kuu kalpeana loisti taivaalla. Hiljaisuus vallitsi kaikkialla aamutuulen hiljaa henkiessä. Aamuhiljaisuuden rikkoi puoli viisi pappilan ruokakellon rämisevä ääni, synnyttäen liikettä ja häärinää väentuvassa, jossa vouti määrääli miehille ja emännöitsijä naisille tehtäviä. Viimeksi vei emännöitsijä Annan ja Helmin vierassaliin akkunoita pesemään.

Kello kymmenen ajoissa tuli ruustinna saliin ja määräsi Helmin toisiin tehtäviin.

Ruustinna jäätään kahden kesken Annan kanssa, alkoi puhua yhtä ja toista. Annakin tuli rohkeammaksi ja kysyi:

— Onko ruustinnalla lapsia?

— On yksi clossa. Hän on vanhin ja käy kaupungissa koulu. Nuorin on kuollut.

Kun ruustinna lopetti puheensa, vallitsi salissa hiljaisuus, jonka Anna rikkoi, sanoen:

— Olen iloinen siitä, että Helmi, pääsi pappilaan. Täällä on hän turvassa vaaralta, joka aina nuorta naita uhkaa. Samalla kun ilmoitan tämän iloni, niin pyydän myös, että häntä opetettaisiin täällä kirjoittamaan. On niin ikävästi, että hän ei osaa. En ole kynnnyt häntä opettamaan, enkä kustantamaan kouluun.

— Oletteko leski ja kauanko siitä on, kun miehenne kuoli?

— Kauan. — Ja sitäpaitsen on minun elämäni tarina hyvin surullinen.

— Kuinka surullinen? Olisin halukas kuulemaan, jos kerrotte. Tahdotteko kertoa?

— Sitä en ole monelle kertonut. Sillä sen kertominen tuo aina mieleeni katkeria muistoja. Mutta jos kertoisin ruustinnalle. Te osaatte minua ymmärtää oikein.

Ruustinna poistui salista, mutta palasi pian, tuoden kahvikojeet mukanaan. Kaatoi kahvia kuppeihin ja sanoi: Olkaa hyvä ja juokaa ensin kahvia. Kertokaa sitten elämästänne.

Anna joi kahvin mitään puhumatta. Nousi seisomaan ja hänen kasvoilleen tuli synkkä ilme. Hän alkoi:

— Tänä päivänä on tasan kaksi-kymmentä vuotta siitä, kun menin Karjalassa palvelemaan kihlakunnan tuomarille. Heti seuraavalla viikolla sairastui tuomarin rouva ja oli vuoteessa yli puoli vuotta. Kun rouva oli ollut pari viikkoa sairaana, alkoi tuomari minua mielistellä ja aina tilaisuuden saatua abdistelemaan. Minä torjuin aina hänen aikomuksensa, enkä kehannut niitä kenellekään sanoa. Mutta helmikuun lopulla kuitenkin suostuin. Päätykseni murtui ja suhteemme jatkui ja seurauksena oli — Helmi.

— Oliko tuomarilla lapsia ja mitkä olivat heidän nimensä. Muistatteko?

(Jatk.)

TILAA TOVERITAR!